NĂM THỨ MƯỜI MỘT — SỐ THỨ 1984

MỖI SỐ : 0$02

NGÀY THỨ HAI 29 OCTOBRE 1923

RÉSIDENCE SUPÉRIEURE AU TONKIN DÉPOT LÉGAL

Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 1615

	HANOI [illegible]	HANOI Người đem đến nhà	HANOI Gửi sở Giấy thép	Bắc-kỳ, Trung-kỳ và Ai-lao	Nam-kỳ, Đại-Pháp và các thuộc địa Pháp	Ngoại-quốc
Một năm. .	6$00	6$90	6$30	6$30	6$60	12$00
Các làng và Các công-sở	»	8.00	8.00	8.00	9.00	»
Sáu tháng. .	3.00	3.50	3.20	3.20	3.30	6.00
Ba tháng . .	1.50	1.75	1.60	1.60	1.65	3.00
Một tháng. .	0.50	0.60	0.55	0.55	0.60	1.00

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61 63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-V-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC-TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 8 lignes au centimètre de hauteur, sur 0m065 de large.

4e page:
Une seule insertion. . . . 0$30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . . 0$18 le c/m

Réclame dans la 1re page. . . . 2$ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1$50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Vấn-đề thể-dục tại các trường nữ-học

Từ vụ khai trường mới rồi, ở các trường nữ-học Hà-nội đã thấy bắt đầu dạy thể-thao cho học-trò các lớp, mỗi tuần lễ vài phiên độ nửa giờ. Điều ấy có được công chúng hoan-nghênh hay không, các nhà có con đi học vẫn còn ngần-ngại chưa quyết đoán là thế nào cả. Sự ngần ngại ấy cũng không có gì [illegible] xưa nay, ngoại giả cái việc làm văn làm bài thi học-trò không biết đến việc chi khác nữa, đến con trai còn có cái vẻ nhu-nhược, chân tay loeo-khoeo, đi đứng ẻo-lả, huống chi là con gái! Bởi vậy mà nay thốt nhiên nói đến việc dạy con gái tập võ thì sao cho công chúng khỏi lấy làm ngạc nhiên mà không hỏi rằng: con gái tập võ để làm gì?

Tuy-nhiên, con gái cần phải thể-thao lắm, có lẽ con gái lại phải cần đến thể-thao hơn rằng cần đến văn-chương với cách-trí. Ta thử xem ngay học-trò con trai, từ ngày chương-trình có dạy thể-thao đến giờ, có phải đã thấy mạnh mẽ cứng cáp hơn xưa nhiều mà không thấy những người chân tay loeo khoeo lắm như trước nữa không? Hoặc giả có người hỏi rằng: xưa nay đàn bà con gái nhà quê học thể-thao ở đâu mà vẫn thấy mình mẩy khỏe mạnh, nước da hồng hào quanh năm, chẳng biết đau yếu là cái gì? Những người thợ thuyền làm lụng ở các nhà máy, những người ở nhà-quê làm việc đồng áng quanh năm, nói rút lại là những hạng lao-động luôn luôn làm việc bằng chân tay thì tức cũng như là tập thể-thao rồi, vậy những người ấy không cần phải học thể-thao nữa. Còn những người quanh năm cặm cụi trên bàn giấy như các quan chức, các người làm giấy, các học-trò hao tổn tâm thần mà thân thể cứ ở yên mãi một chỗ không có di dịch đi đâu thì cần phải tập luyện thể-thao lắm cho gân cốt được to lớn, khí-huyết được lưu thông thì sức lực mới được mạnh mẽ. Con gái, tạo-hóa sinh ra vốn đã yếu chân mềm tay, bé nhỏ hơn con trai, thì lại cần phải tập thể thao lắm nữa mà nhất là con gái ở thành-phố quanh năm không ra đến ngoài, các cô học sinh luôn luôn cặm cụi về văn với bài, thân thể thường ít vận động thì lại cần phải thể-thao hơn những con gái nhà quê là những người tay chân không mấy lúc ở yên mà lại được hô-hấp cái không-khí trong sạch thênh-thang ở trên đồi ngoài ruộng.

Cái sức lực là một cái của báu nhất cho người ta ở đời, đối với nữ-lưu cái sức lực lại ví như cái đất màu để bồ dưỡng cho cái *cây đẹp* vậy, vì người mỹ-lệ đến đâu mà sức lực không có, thì cái mỹ-lệ cũng không còn được.

Sau nữa thân thể có khỏe-khoắn thì tinh thần mới mạnh mẽ, các năng lực mới nở nang ra. Cách-ngôn latin đã có câu rằng: « Thân thể mạnh mẽ thì tinh thần mới lành-lặn được ».

Vậy muốn cho tinh thần được mạnh mẽ thì trước hết cái chứa tinh thần của ta là cái thân thể phải cho lành [illegible]. Những người quanh năm chỉ lao tâm mà không lao lực thì tinh thần tất mỗi ngày phải mòn mỏi, trí tuệ cũng suy nhược dần. Cái sự lao tâm mà không lao lực như thế, một nhà triết-học Pháp là ông Fouillée đã gọi là « cách thân thể thì ở nể mà trí não phải khổ sai » đấy.

Đàn bà công việc tuy không như đàn ông, song tạo-hóa đã phó-thác cho một việc rất nặng nề là việc sinh đẻ con cái, quan-hệ cho giống nòi biết đến thế nào. Nếu mà lại gầy gò yếu ớt thì làm sao mà sinh được con khỏe con khôn, tất là thiệt hại cho nước vậy.

Cũng nhà hiền-triết trên kia lại nói rằng: « Một cái óc chứa chan những học-thức mà thân-thể nhu-nhược thì cái giá trị cũng kém, vì là các con cháu không có sức lực, một vài đời sau cũng chết. Nói ngược lại thì cái thân thể mạnh khỏe tốt đẹp, dù không có tài năng gì cũng nên bảo tồn, vì là các đời sau trí khôn có thể mở mang ra được. Bởi vậy mà một người đàn bà sinh được con tốt đẹp có công với nhân-loại hơn là một người đỗ tú-tài khoa học ». Lời nói lý-thú thay! ta tưởng các nhà giáo-sư có cái trách-nhiệm dạy dỗ con trẻ cùng những nhà có con gái cho đi học nên lấy câu đó làm phương-châm cho việc giáo-dục vậy. Các trường nữ-học ta từ khi lập ra đến giờ xem ra có điều nhãng bỏ việc thể-dục thật, bao nhiêu thì-giờ trong một học-niên toàn để vào việc trí-dục mất cả. Bởi vậy mà học-trò cũng cô giáo xem có mấy người là được cái vẻ mạnh mẽ hồng hào như con gái nhà-quê; mới đỗ được cái bằng Sơ-học đã hao mòn cả thân thể, suy tổn cả sức lực đi rồi, còn mấy người là đủ hơi sức mà theo đuổi cho đến bực trung-học đại-học nữa?

Muốn cho học sinh có sức lực hơn thì tưởng các trường học và nhất là các trường nữ-học nên sửa đổi cái chương-trình lại đôi chút là giảm bớt những giờ cách-trí, toán-học bây giờ nhiều quá mà điền thêm những giờ dạy thủ-công như là dạy nấu cơm, làm bánh, dạy vá may, là, giặt, cùng những giờ thể thao vào, sau nữa là bớt những bài học và bài làm ở nhà đi, nhất là trong khoảng sau buổi học sáng đến buổi học chiều. Có người lại mong rằng cái nền nữ-học của ta muốn cho thật ích-lợi thì nên bãi cả các khoa thi cho đàn bà đi nữa. Lời mong ước ấy tuy không phải là của phần nhiều người, song cũng có ngụ một cái ý hay ở trong, là đàn bà con gái, cái nhiệm vụ ở đời không như đàn ông thì sự học cũng bất tất phải giống, mà muốn cho đàn-bà con gái được khỏe mạnh thì không nên bó buộc vào một cái chương-trình chặt chẽ như bên con trai, vì mục-đích sự học của con gái nước ta là để biết cái bổn-phận làm những người nội-trợ giỏi, chứ không phải là để vượt ra khỏi cái phạm-vi gia-đình. Mấy lời này khí lạc đầu đề trên kia một chút, nhưng chủ-ý là để tỏ ra rằng cái vấn-đề thể-dục tối cần cho các trường nữ-học ta vậy.

Buổi dạy thể dục muốn được lợi cho học-trò thì cũng phải coi như là các buổi dạy các môn khác trong chương-trình, chứ không coi như là một buổi dạy phụ, dạy thêm hay là một cuộc tiêu-khiển vậy. Trong một bài sau ta sẽ bàn đến cái vấn-đề thể-dục ở các nữ-học-đường ta nên thế nào.

V. Đ.

Âu-châu điện-tín

HAVAS

Paris, ngày 27 Octobre 1923

Việc trong các hạt trú binh

Tại Duisbourg một bọn cướp phá đánh một viên cảnh sát nước Bỉ bị thương. Trong bọn cướp phá, có năm người bị giết, nhiều người bị thương. Tại Bochum lính cảnh-sát nước Đức đánh đuổi một bọn biểu-tình, bắn chết mất hai mươi người và bị thương mất mười lăm người.

VÔ-TUYẾN-ĐIỆN

Bordeaux, ngày 28 Octobre 1923

Lễ kỷ-niệm bách chu niên ông Abraham Louis Bréguet

Tại Cao-đẳng học-đường Sorbonne đã làm lễ kỷ-niệm bách chu-niên ông Abraham-Louis Bréguet. Quan Hải-quân bộ Thượng-thư có đọc diễn văn tán-dương công-đức ông Bréguet là một người thợ máy nước Thụy-sĩ, sinh ở Neufchâtel trong năm 1747, đến năm 1758 thì sang Pháp, mà lập nên một họ về sau năm đời kế tiếp nhau, rất có công trong việc chế-tạo các thứ máy đo thời giờ.

Tướng Ferrié diễn-thuyết về cái công-dụng của vô tuyến-điện trong việc đo thời-giờ.

Nghị-viện họp kỳ bất thường

Có chỉ dụ triệu-tập nghị-viện đến ngày 13 Novembre này thì họp kỳ bất-thường.

Việc nước Đức

Viên xã-trưởng thành Dortmund có xin với các quan trú binh mở mang thêm việc phát xúp ăn cho nhân-dân.

Chánh-phủ biệt-lập Rhénanie đã tuyên bố ở Kreuznach.

Trong các hạt trú-binh đâu cũng yên-ổn cả.

Cái vấn-đề bồi-khoản

M. Stinnes và M. Gleckner và các quan trú-binh lại hội-nghị với nhau về việc nộp than mỏ và than coke để chi vào bồi-khoản và cái thể-lệ nộp thuế về than. Nghe đâu trước khi hội-nghị với các quan trú-binh, M. Stinnes có hội-nghị với quan thủ-tướng Stresemann.

Dư-luận Hoa-kỳ xem chừng hoan-nghênh việc nước Pháp đã ưng đặt một hội-đồng giám-định để tra xét cái năng-lực của nước Đức về đường tài-chánh.

Hội-đồng giám-định do hội-đồng bồi-thường cử ra, theo như các điều khoản trong hòa-nghị Versailles.

Nghe đâu M. Lloyd George cũng có nói rằng nước Anh nên biểu đồng-tình với nước Pháp.

Một phái-bộ của hội Vạn-quốc

Phái-bộ của hội Vạn-quốc đã tới Bucarest, rồi sẽ đi đến Rome. Phái-bộ này nguyên là hội Vạn-quốc cử đi thăm cả các nước có chân trong hội Vạn-quốc.

Việc phản-động cách mệnh ở [illegible]

Cứ như điện-tín Havas thì những quân khởi-nghịch đã đầu hàng rồi, và cái phong-trào phản-động cách mệnh đã trừ xong.

Tại hội Vạn-quốc

Hội Vạn-quốc có lại cảo rằng hội-đồng quốc-tế về các thể-lệ thương-chính đã nghe đọc các bản tờ trình về hai khoản 4 và 10. Khoản thứ mười định rằng các nước có ký bản giao-ước về việc thương-chính, đều phải cho các nước khác biết cái thể-lệ thương-chính thi-hành trong bản-quốc.

Khoản thứ 10 thì nói về cái thể-lệ riêng thi-hành đối với các hàng làm mẫu, và đối với những người đi rao hàng.

Cuộc hội nghị quốc-tế về việc hàng không

Ngày hôm thứ bảy cuộc hội nghị quốc tế về việc hàng không đã khai nghị tại Romes. Quan phó thượng-thư bộ Hàng không nước Pháp, là Laurent Eynac có cưỡi khí-cầu Méditerranée đến dự-nghị.

Tin Trung-hoa

Ngày 19 Octobre 1923

Quân Quảng-châu bại trận

Quân Quảng-châu đánh Bình-sơn và Hà-nguyên, thế quân đã hơn, nhưng sau lại thua chạy.

Nam-quân lấy được Bằng-hóa

Hoàng-thiệu-Hùng đánh lấy Bằng-hóa, lấy được khí-giới và lương-thực rất nhiều.

Ngô-cảnh-Liêm sang Bảo-định

Ngô-cảnh-Liêm đợi hiến pháp thành, liền đem tờ hiến pháp đi xe riêng sang Bảo-định trình Tào-Côn.

Đường-kế Vũ làm Kiềm-châu tổng-tư lệnh

Lưu-thế-Hiền đau chết, Đường-kế-Vũ tạm làm Kiềm-châu tổng tư-lệnh.

Ngô-cảnh-Liêm xướng nghị lập kỷ-niệm tháp

Ngô-cảnh-Liêm xướng nghị lập kỷ-niệm tháp ở ngoài cửa Chánh-dương.

Vương-thừa-Mân và Tào-Nhuệ sang Bảo-định đón Tào-Côn

Vương-thừa-Mân và Tào-Nhuệ đi xe riêng sang Bảo-định. Từ Bảo-định về Bắc-kinh, hai bên đường quân đóng nghiêm mật. Quan tỉnh Trực-lệ lại phải phái quân đội đóng ở các đường xe-lửa để phòng việc bất-trắc.

Quân đội Trần-quýnh-Minh đánh chìm thuyền muối

Mười chiếc tàu muối ở Triều-châu chở đến Sơn-vỹ, bị quân đội Trần-quýnh-Minh bắn chìm mất một chiếc và thủy-thủ chết mất 12 người.

Trần-quýnh-Minh lui về Chương-nam

Có tin đồn rằng Trần-quýnh-Minh thấy Đông-giang thế đã nguy cấp, muốn giao quân-chánh cho Lâm-Hổ mà mình kéo quân về giữ Chương-nam.

MỘT CÁI TỤC GIÃ-MAN CỦA CÁC DÂN MỌI

Ở trong miền rừng Thuộc-địa Côte d'Ivoire (Phi-châu)

Mới đây Tòa-án hạt Tabou (Côte d'Ivoire) có kết án xử tử bốn người can về việc giết người và ăn thịt người.

Việc này xảy ra đã mấy năm nay. Một bữa, một chiếc tàu Pháp đỗ ở Tabou, thì một người hắc-chủng làm công ở tàu biến mất. Người ta nghi cho một hội thầy cúng bí-mật trong [illegible] ấy, các quan cho do xét, nhưng không tìm được điều gì.

Ít lâu nữa, lại một người con gái ở vùng ấy biến mất, cũng không xét ra manh mối gì cả. Đến sau lại một người đàn ông nữa biến mất. Mãi đến lần này mới tìm thấy tội-nhân.

Sau xét ra đầu đuôi như sau này: Hai người bị bắt hai lần trước là của làng Ségréké dùng làm hi-sinh để cúng thần. Làng Ségréké bắt làng Kablabé cũng phải góp một người để cúng thần. Làng Kablabé xét ra làng kia nói phải, ưng nộp tên Kokou Diémi để làm hi-sinh, nhưng yêu cầu làng kia phải đến mà bắt lấy thì làng kia cũng thuận.

Hai làng bàn-định với nhau xong, thì tên Kokou Diémi bị bắt cóc, và giết ngay.

Xác tên Kokou Diémi đem vào rừng, thì một người thầy cúng tên là Hélébou Poue, cùng ba người giúp việc cắt thịt, gọt xương, cạo thật sạch tóc mà lột lấy da sọ. Thịt cắt nhỏ bỏ trong một cái nồi lớn luộc chín rồi chia cho cả mọi người dự lễ. Còn mỡ thì gián đổ vào hai cái chai, đó là phần của thầy cúng, vì thầy bảo mỡ ấy là một thứ thuốc thần-diệu.

Sau mấy người bạn tên Kokou Diémi tìm thấy một đống xương đầu ở một bụi rậm, bèn về báo quan nên việc ấy mới lộ ra.

THUỐC CHỦNG TRỪ BỆNH ĐAU MẮT

M. Charles Nicolle, tổng-trưởng viện Pasteur ở Tunis kê cứu về các bệnh ở bắc-bộ Phi-châu, do trùng-độc gây nên đã biết bao nhiêu năm nay. Mới đây ông cùng với hai nhà bác-sĩ nữa là MM. Conseil và Cuénot đã tìm được một phương pháp chủng thuốc trừ bệnh đau mắt. Cứ như lời ba ông nói thì thuốc ấy chủng rất dễ không có điều gì đáng ngại cả.

Việc ấy bác-sĩ Roux đã đệ trình Hàn-lâm-viện. Xứ ta cũng như các xứ nóng khác, người mắc bệnh đau mắt rất nhiều, nếu thuốc ấy quả là hiệu nghiệm thì thật là một cái tin đáng mừng cho ta vậy.

THAN TRẮNG Ở NƯỚC PHÁP

Trong buổi chiến tranh mới rồi, nước Pháp thiếu than đen không đủ dùng, việc lợi dụng than trắng (sức nước của các thác ghềnh) nhờ đấy lại tiến bộ rất nhiều. Đại khái như việc mấy đường xe hỏa nước Pháp chạy bằng điện khí, cũng là một cái hiệu-quả ở đấy mà ra vậy.

Mới đây tại nước Pháp có điều-tra về việc dùng thủy-lực ở các nơi, thì biết rằng cái số động-lực lợi dụng của than trắng hiện nay cộng được 10 triệu mã-lực. Trong số ấy, 6 triệu mã-lực lấy ở miền núi Alpes, 18 vạn mã-lực lấy ở miền núi Pyrénées. 15[illegible] vạn mã-lực lấy ở rặng Massif Central. Trước buổi chiến-tranh thì số ấy chỉ có 9[illegible]0 000 mã-lực mà thôi. Về việc lợi dụng than trắng này, nước Pháp đứng vào bực thứ ba trong thế-giới, sau hai nước Hoa-kỳ và Gia-nã-đại.

Thôn-giả thời-đàm

Rày thì chừa Hà-nội

Thuế má thanh thỏa, đinh cũng mẫu rốt thu được hết, làng lại vừa bầu xong cái phó-lý, mới chữa xong mấy gian chùa, túi cụ Lý ta cũng hơi nặng. Cuối năm tiểu-thư cụ lại sắp về nhà chồng, cụ định về Hà-nội mua cho tiểu-thư vuông vóc đỏ may yếm và sắm cho công-tử cái mũ tây để đi nhà trường. Lại nhân tiện vào chơi nhà một người làng ở phố hàng Khay, trước có xin cụ nhận thực cho giấy khai-sinh, hiện bây giờ đương làm ký-lục. Cụ vừa đi hôm trước thì hôm sau về, ném phịch xuống giường cái nón lông mà cái chóp bạc cụ mới sắm kỳ bắt lính mới rồi thì đâu mất. Mồm cụ lầm nhầm:

Từ rày ra ngõ chân gai thì trở ngay lại cho xong, đi chỉ gặp những cái tức mình! Rày thì chừa Hà-nội với Hà-ngoại!

Giữa lúc cụ đương bực mình thì bà Lý ở chợ về, vừa để thúng xuống đã hấp tấp nói:

— Thầy mày đi vắng, thiệt ngay một đồng-bạc và miếng thịt bò! Nhà hai Đinh có con bò sa chân què, xin phép giết thịt bán, nó tưởng thầy mày còn đi vắng lâu, nó xin triện ông chánh nhận thực, xin được phép rồi!

— Thế thì còn nói mà.... vào nữa đấ!

Tiểu-thư đâu chạy đến:

— Yếm của con đâu, thầy?

— Là khoai!

Công-tử vừa ở trường về:

— Mũ của con đâu, thầy?

Mo!

Vợ con thấy cụ gắt, tuyu nguýu lủi cả xuống nhà dưới, sau cụ nguôi cơn gắt, ông Đồ là gia-sư cụ vẫn trông nom giấy m[illegible] cho cụ lên, cụ nói:

Rõ bực quá, mình đi xe lửa ngồi bên một người sang đáo để, áo sa, giầy tây, kính vàng, nón chóp, họ chẳng ngờ mình thì chớ, mình còn ngờ gì họ, vút một cái người ấy nhẩy xuống, mình vẫn tưởng họ ngã, quay lại cái nón mình thì đã mất chóp rồi!

— Cái chóp làm độ ấy mất rồi à? Cái chóp « nhà con mọt » ấy à?

... Túi mình thì thủng một miếng tướng, mấy chục đồng bạc mất ráo, may cái vé tàu cài trên khăn vẫn còn.

— Vậy thế là vụ thuế mới rồi làm không, mấy gian chùa làm cúng-phụng, cái phó-lý làm ơn không. Nhưng thôi, mất gì, mảnh giấy ấy mà!

— ... Về đến Hà-nội, tìm quanh tìm quẩn mãi chẳng thấy phố hàng Khay đâu, đi mãi đến một phố toàn những cửa hàng tây, bụng thì đói, chân thì mỏi, nghĩ thầm cái này mới là cái chết; không tìm thấy nhà quen thì tối nay ăn đâu? ngủ đâu? mai tiền đâu mà về? Đương vơ vẩn, may rờ vào túi áo trên lại còn sót được một hào bạc, đánh gọi một cái xe, đưa tiền cho người kéo xe rồi nói khó với nó rằng: Thực tôi chỉ còn một hào bạc, còn hơn thì tôi không dám tiếc, ông làm ơn kéo tôi đến phố hàng Khay, tôi là lý-trưởng. Người kéo xe cũng tử tế, hay nó nể mình là lý-trưởng thì không biết, nó bằng lòng; mình vừa ngồi lên xe, nó chạy qua có một con đường phố rồi để phịch xuống. Nó bảo hàng Khay đấy. Mình không tin, nhưng hỏi ai cũng bảo đấy là hàng Khay thực, mình tìm mãi mới đến nhà Ký, chồng nó lại đi vắng, vợ con nó nhất định nói không biết mình là ai. Bảo nó là lý-trưởng, nó lại đãi ngay cho một câu: anh lý trưởng thì giơ ra với làng anh, chứ giơ ra thế nào được ở đây? Rõ khéo con khỉ! Mình đành chịu đứng ngoài cửa đợi chồng nó về. Chồng nó cho được một đồng bạc chỉ vừa đủ tiền tàu, phải nhịn đói nhịn khát. Ông tưởng thế có đen không?

— *Thật chị đông-ngung, thu chi tang-du, ta cần gì! Mai ông ra đình sử nơi là có giấy quan sức bắt làm đường. Bây giờ lau má đương xanh, chết dân cũng phải nói với ông đi kêu quan giúp!*

— *Họ hỏi giấy đâu thì sao?*

—*Hừ, đã khôn lại phải ngoan. Ta sao mạo ra một cái giấy lại không được sao? Mấy bác đầu bò thì ta chịu đâm cho mỗi bác một miếng là êm chuyện.*

Hoàng-sương, Phạm-hữu-Phong

Cuộc điều-tra về việc làm tự-điển Việt-Nam

Bàn góp về những tiếng Huế và tiếng Bắc khác nhau

(Tiếp theo)

9·) — Hòm, ở Huế khi nào nói « hòm » riêng một tiếng, thì mới là cái « quan-tài », chứ « hòm » mà nói kèm với rương « rương hòm » thì cũng đồng nghĩa với Bắc. Ở Huế vẫn có tiếng « áo quan » nhưng mà nó là một cái bao may bằng hàng gấm, để mà bọc lấy cái quan-tài; các nhà quyền quí hay dùng, đến khi chôn rồi thì đốt áo quan.

10·) — Ở Huế cũng có tiếng « gáy », nhưng không dùng riêng như tiếng « ót ». Lòng gáy, thì nói về loài heo. Tóc gáy mới nói về loài người. Mỡ gáy [illegible] « gáy » người : mà cũng chẳng ai nói tóc « ót ».

11·) — Ở Huế cũng có nói « nhác nhớm » mà lại cũng có nói « lười biếng ».

12·) — Quốc hồi là cái gì? Có lẽ là ruốc hồi chăng? « Ruốc » với « Mắm tôm » cách làm khác nhau : cũng đều dùng một thứ « con khuyết » loài tép bển, mà cách làm « ruốc » thì trước muối con khuyết để độ ba hôm, với xác ra vắt ráo phơi khô, giã nhỏ rồi mới trộn vào với nước nó. Còn làm « mắm tôm » cũng như thế, chỉ có khác là xác khuyết không phơi khô.

— Ở Huế cũng có « mắm tôm » mà làm bằng « tôm » : một thứ chua và một thứ ngọt. — Ruốc lại còn có một thứ ruốc bột, làm toàn bằng khuyết khô, ở Bắc gọi « ruốc thịt » thì Huế gọi « thịt chấy ».

13·) — Ở Huế chỉ có tiếng « lòi thòi » chớ không có « rắc rối » : có lẽ sắp lọn chăng.

14, 15) — Còi « dưới » mà nghĩa là « trai » « dưới » là tiếng nói của một đôi miền nhà quê, chứ ở Kinh-đô hai tiếng ấy không phổ-thông được.

16·) — Xối (X) nước, chứ không phải sối (S) nước dâu : (xối) với (đội) ở Huế đều có nói cả.

17·) — Răng nấy (đã giải nghĩa hang số 6) rồi.

18·) — O, tiếng kẻ quê gọi các « o » con gái chưa chồng, mà con gái nhà quan thì không có gọi bằng « o » bao giờ. — O là cô, em cha; mà cũng ở xứ quê hay dùng hơn ở thành-thị. Còn như các cô tây, cô thông, cô phán, thì cũng không ai gọi bằng các « o tây », « o thông », « o phán » bao giờ.

19·) — Mệ nghĩa là « bà » thì chỉ dùng nói « bà nội » « bà ngoại », mà cũng là tiếng xứ quê hay dùng hơn thành-thị. — Còn như các bà quan lớn hay là quan nhỏ, thì không khi nào người ta gọi bằng mệ quan lớn và mệ quan bé. Còn các đức ông Hoàng, thì đầu là công-tử hay là công-nương, cũng đều gọi là các mệ — châu các đức ông Hoàng thì đều là các mụ, nam nữ chi cũng là mụ.

Tiếng Quảng cũng thường gọi mẹ là « mệ ».

Phụng-Đình, Tourane

Cuộc thi thơ

Của Ngô-tri-Quyên nữ-sĩ

Thơ

ML

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Tự Lý gây nền có phải không?
Dân bể đổi thay theo vận hội,
Cùng trường bền chặt với non sông.
Khuê-văn gác tía chưa phai thắm,
Tiến-sĩ bia xanh vẫn bóng lồng.
Miếu mạo còn đây còn đạo thống.
Mặc ngoài Mỹ-vẫn với Âu-phong.

Đặng-đình-Mai
311 Rue du Protectorat, Nam-định

MLI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long
Miếu Không ngay nhiên khoảng Nhị Nùng.
Ánh sáng khuê-văn miền nước Lỗ,
Nguồn khơi đạo-học rậy dân Hồng.
Năm kinh thêu dệt trăng lồng bóng,
Một gốc cương-thường gió chẳng cong
Hơn ấm trăm năm hương khói tỏa,
Nữ-lưu tân-học kính thờ chung.

Nguyễn-thị-Tiến
28, phố hàng Dầu, Hanoi

MLII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cửa thánh là đây có phải không?
Các tía cao đồm, bồn quốc-túy,
Tường xanh sum suê bóng cho phong
Trải bao mưa nắng trời Âu Á.
Giải mấy phong sương chốn Nhị Nùng
Miếu cũ y nguyên nề nếp Lý,
Làn văn lai-láng nét rêu phong.

Trần-huy-Lợi
14, Rue de la Soie, Hanoi

MLIII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long.
Không-miếu nguy-nga cõi Lạc-Hồng.
Tường mốc vẫn in gương hạnh giáo,
Bia nhòa còn khắc bảng nho-phong.
Bóng in Nhị-thủy nền trung hiếu,
Mây phủ Nùng-sơn dấu đỉnh chung.
Bát ngát hương bay thiên vạn cõi,
Mặc đầu Mỹ-vũ với Âu-phong.

Đỗ-hồng-Kế, Thanh-hoá

MLIV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu ơn từ Lý khởi công.
Bực cửa cao-kiên ngang bến Nhị,
Bức tường phù-mỹ đối non Nùng.
Kia bia tiến-sĩ bao mòn đá,
Nọ các khuê-văn vẫn chiếu hồng.
Dẫu có Âu-phong cùng Mỹ-vũ,
Hồ còn miếu đó phải tôn sùng.

Nguyễn-văn-Hải
124, phố Đồng-mỹ, Thái-bình

MLV

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Cơ sở gây từ Lý Thánh-tông.
Tế giữ xuân-thu nòi đạo thống,
Đất quanh Nùng Nhị rậy văn-phong,
Bia còn phảng phất hồn tiên-triết,
Đạo khắp lưu-truyền cõi Á-đông.
Còn nước còn non còn mãi mãi,
Miếu đình đứng vững với non sông.

MLVI

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Dựng miếu khen ai thực có lòng.
Nhật-nguyệt đôi vừng in bến Nhị,
Cung-tường mấy dợt ngất non Nùng.
Hàng bia tiến-sĩ gương khoa bảng,
Từng các khuê-văn đấu đỉnh chung.
Trải Lý, Trần, Lê hương lửa đượm,
Mặc đầu Mỹ-vũ với Âu-phong.

Nguyễn-thượng-Lâm
124, phố Đông-mỹ, Thái-bình

MLVII

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-miếu còn thờ đức Thánh-công.
Cơ-trụ vẫn bền hơn sắt đá,
Văn-minh sáng tỏ khắp tây đông.
Ba nghìn sĩ-tử tôn nhà Khổng,
Mấy triệu nhân-dân vẫn giống Hồng.
Còn nước còn non còn đạo mạch,
Xưa nay văn-hiến tiếng lưu thông.

MLVIII

Nghìn năm văn vật đất Thăng-long,
Văn miếu nhìn xem cảnh lạ lùng.
Sông Nhị nước in màu đạo mạch,
Núi Nùng đá tạc chữ văn-phong.
Cung trường ghi nhớ năm nhà Khổng,
Miếu mạo còn truyền tiếng Lý công.
Trải mấy muôn thu mưa nắng gió,
Dõi truyền Nam Bắc khắp tây đông.

Trần-mai-Khôi
Ký rượu Đông-anh, Phúc-yên

MLIX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn-vật từ khi miếu dựng xong.
Và nhận cung tường mây gió rợp,
Đối miền Nùng Nhị khói hương xông
Lên thêm mới biết « cao kiên » nhỉ,
Vào cửa từng khen « phù mỹ » không.
Giường cột chẳng hề dâu bể biến,
Phồn-hoa thêm được bóng thu lồng.

Lê-trần-Giản, Phú-lưu, Tứ-sơn

MLX

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Văn - miếu danh lừng khắp Á-đông.
Học-hải mênh mông dòng nước Tử,
Nho-lâm bát ngát đỉnh non Nùng.
Văn-minh nay dẫu văn-minh mới,
Quốc-túy xưa còn quốc-túy chung.
Tang hải trải bao lần sóng gió,
Nghìn thu gương sáng vẫn còn trong.

MLXI

Nghìn năm văn-vật đất Thăng-long,
Quốc-túy là đây vốn của chung.
Giáo-hóa trải bao triều chúa thánh,
Văn-phong lừng khắp cõi trời đông.
Ân sâu bát ngát dây sông Nhị,
Đức cả bao vây khắp núi Nùng.
Dân bể biết bao lần biến đổi,
Khen thay miếu vũ vững như đồng.

Kỳ-sơn, Đặng-minh-Phụng
Phán-sự tòa Bưu-chính, Hanoi

KÝ TÊN KHÔNG RÕ

Bản-quán xin các ngài mua báo khi có việc gì viết thư đến hỏi bản-quán, hãy nhớ biết cắt số in ở từ giấy gói báo, hoặc là gửi cho bản-quán cái giấy quấn ấy, để cho người làm sổ tìm kiếm. Các các ngài thường hay ký mấy vần tắt, hoặc thêm quí, không cho đọc được, thành ra nhiều khi bản-quán không biết số mà trả lời.

VIỆC HANOI

Thời-tiết

7 giờ 28 độ
15 giờ 32 độ

Giá bạc. — Kể từ ngày 28 Octobre 1923, giá bạc ở kho Nhà-nước định là 8 f. 45 và 8 f. 85 kể từ ngày 29 này.

Tin tàu. — Tàu *Jérusalem* tới Saigon ngày 28 Octobre 1923.

Nghỉ lễ Toussaint. — Nhân dịp lễ Toussaint (lễ các thánh) thì các công-sở sẽ đóng cửa hai ngày là 1er và 2 Novembre.

Cuộc hội giúp người Nhật. — Chiều hôm qua, hồi 3 giờ rưỡi tại khu đất trong Thanh, nhà binh đã mở hội để lấy tiền giúp cho các nhà bị nạn bên Nhật. Các cuộc vui toàn là những cuộc thể-thao cả, như là thợ vỗ, kéo dây, chạy thi, xách quả ta, ném tạc đậu, thi la chạy, văn vân, toàn là những cuộc vui cả. Người Tây người Nam đến xem đông lắm. Các quan đại-hiến đến gần khắp mặt, hoặc là có ủy đại-biểu đến.

Cuộc hòa nhạc buổi tối ở nhà ăn trại binh cũng vậy, người đến xem đông lắm. Số tiền thu được trong hai buổi chắc được nhiều, nhưng chưa rõ là bao nhiêu.

Việc lấy lại tiền cước báo. — Kể từ ngày 1er Novembre 1923 trở đi, cứ nội trong nước thì công chúng được trả tiền cước điện-báo của mình gửi đi bằng những tem bưu-chính (timbre - poste) bất cứ tại nhà bưu-điện nào ở Đông-Pháp cũng được.

Các tem ấy sẽ do người gửi điện-báo dán vào cái bản thảo của mình.

Các điện-báo dán tem có thể gửi tại các cửa phòng điện-báo hoặc bỏ vào các hộp thư của nhà Bưu-chính.

Các điện-báo dán tem bỏ vào các hộp thư mà có mất đi thì người gửi phải chịu.

Các điện-báo hễ có dán tem đủ với cái số tiền cước thì mới được chuyển đi.

Thế nhưng mà những điện-báo hơn 10 chữ trở lên không dán tem đủ mà cái số không đủ ấy nhiều nhất bằng những số sau này thì cũng có thể chuyển đi được là :

1· Những điện-báo từ 11 đến 20 chữ thì có thể ngờ cho 2 chữ ;

2 Những điện-báo từ 21 chữ trở lên bắt cứ bao nhiêu có thể ngờ cho 4 chữ, còn cái số thiếu bao nhiêu thì sẽ tính gấp đôi mà người gửi phải chịu.

Những điện báo dán tem thiếu mà số thiếu quá cái giới hạn đã nói trên ấy thì sở Bưu-điện sẽ cho sao một bản gửi ngay đi chuyển thư sau, nhưng cái số tem dán vào điện báo ấy it ra cũng phải đủ bằng tem dán một cái thư thường.

Số tem dán trên điện báo mà nhiều quá cái số tiền cước thì cái số thừa ấy nằm Bưu-điện không phải trả lại.

Các điện-báo dán không đủ tem mà phải gửi như gửi thư thì người có điện-báo có thể đòi lại cái số tem còn thừa được, song phải trừ đi hồn xu tiền thuế.

Các điện-báo nào không hợp lệ chuyển bằng điện hoặc gửi bằng thư thì sẽ phải lưu lại nhà Bưu-điện trong sáu tuần lễ. Quá cái hạn ấy thì sẽ phải hủy đi.

Hội-đồng thành-phố. Hội-đồng thành-phố chừng đến mồng 5 Novembre thì sẽ họp hội-đồng thường-lệ lần cuối cùng trong năm nay mà lại là phiên thứ nhất của hội-đồng mới.

Thử các chất nổ, — Ngày 31 Octobre này, từ 7 giờ sáng trở đi, đội Công-binh sẽ tập thử các chất nổ tại dưỡng đê ở Đồn-thủy.

Du học trở về. M. Trần-tiến-Nam cử-nhân luật-khoa là lệnh-đệ ông Trần-văn-Quang đi du học tại Pháp đã về tới Hanoi ngày thứ bảy vừa rồi.

Cuộc đua xe đạp. — Đến ngày chủ-nhật 4 Novembre này hồi 3 giờ chiều hội xe đạp lại bắt đầu mở cuộc đua xe ban ngày ở trên vòng. Cuộc đua xe đạp lâu nay im bặng đi là tại trong mùa này, mở vào ban đêm thì hơi lạnh mà ban ngày thì hãy còn nóng bức.

Hội định rằng từ tháng một tây trở đi cứ mỗi tháng mở cuộc đua hai lần và sẽ điều-đình với hội đua ngựa và các hội thể-thao khác để các cuộc chơi khỏi trùng ngày.

Sau nữa hội lại định đến ngày 25 Novembre thì mở một cuộc đua lớn từ Hanoi đến Nam-định và từ Nam-định trở về Hanoi. Nay chỉ còn đợi giấy phép của quan Thống-sứ thì sẽ quyết định.

Trường nam Sư-phạm. — Cậu Trần-tán-Nghĩa, học-sinh năm thứ nhì trường nam Sư-phạm được thôi học, vậy tiền học-phí đã được hưởng từ trước đến nay cộng là 160 p. thì cận học-sinh ấy hoặc thân-phụ là M. Trần-tán-Bình phải hoàn lại.

Tòa án Trừng-trị. — Sáng hôm nay tòa án Trừng-trị xử những việc sau này :

Mở thư ăn cắp tiền. — Ng-doãn-Đức làm thư-ký đánh máy chữ cho hiệu bán sách ở phố Tràng-tiền, một hôm chủ đưa một phong thư hàng đựng 5 cái giấy 100 đồng đã gián kín bảo gắn xi đóng dấu kín rồi gửi đi. Ng.-doãn-Đức đem ra một chỗ mở phong thư ra lấy cả 5 cái giấy bạc, thay những mảnh giấy nhật trình bỏ vào, gián lại gắn xi đóng dấu rồi gửi đi ; khi người nhận được thấy trong thư nói gửi số tiền ấy mà bạc thì không có, chỉ có những mảnh giấy nhật trình, chủ hiệu có đơn kiện. Khi xét thì là Ng-doãn-Đức mở thư ra ăn cắp bạc, bởi đã thú nhận cả rồi. Luật-sư bên nguyên xin Tòa phạt rất nặng và bắt phải bồi số tiền ăn cắp ấy. Tòa nghe luật sư bên bị rồi hoãn lại để nghị án.

Dùng tem đã dùng rồi. — Trần-văn-Minh 17 tuổi ra tỉnh học chữ Pháp, một hôm viết thư về nhà không có tiền, bèn tem đã dùng rồi gián vào phong bì rồi gửi đi. Tòa phạt Trần-v-Minh 100 quan mà tiền phạt cũng tiền lệ phí thì người bố để tên là Trần-đức-Nhuận phải chịu trách-nhiệm.

Đã ăn cắp lại chực đút lẻ. — Tên Ng-văn-Cao và Ng-văn-Chiêu là cu-ly xe ăn cắp đồ đạc của người khác, có người mất-thám đi tuần bắt được, tên Ng-văn-Cao chực dùng tiền đút lẻ người mất-thám ấy để cầu thu cho cả bọn. Tòa phạt tên Cao 6 tháng tù và tên Chiêu 3 tháng 1 ngày tù.

Biệt xứ chung thân. — Tên Trần-văn-Kế đã phải biệt xứ trong ba năm chưa hết hạn trốn về Hanoi làm công cho một người, ăn cắp quần áo và tiền rồi trốn đi mất. Tòa phạt tên Kế mỗi tội là 4 tháng tù nhưng cho hợp làm một nghĩa là ngồi tù có 4 tháng thôi, song khi hết hạn tù bắt phải đi biệt xứ chung thân, vì tên ấy trước đã can án nhiều lần rồi.

Ăn cắp của chị. — Tên Ng-văn-Lợi là thợ rèn đến nhà chị ruột tên là Thị-Minh nhân lúc vắng nhà lấy một cái thắt lưng của chị đem cầm lấy tiền tiêu. Tòa phạt tên Lợi 6 tháng tù.

TẠI HIỆU MOREAU JEUNE

102, Phố Hàng Trống, Hanoi

Bán giá rẻ vì phải đi xa. — Vậy trước khi mua drap noir, drap fantaisie, taupeline noire để may áo ta, và drap marengo để may áo pardessus, thì hãy nên đến xem cửa hàng ấy đã. 3691

Ngạch Thú-y. — M. Lê-Trạc, thầy thuốc Thú-y tập-sự tại Hanoi, nay đổi đi Lao-kay thay cho M. Vũ-ái-Liên ở Lao-kay lại về Hanoi.

Ngạch Học-chính — M. Bùi-huy-Lương có bằng Sơ-học được bổ trợ-giáo tại trường Cao-bộ, huyện Chương mỹ (Hà-đông) thay M. Hoàng-đình-Khôi tổng-sự tại chức.

MM. Phạm-trần-Đinh, Ng-bá-Nghi có bằng Sơ-học được bổ trợ-giáo tập-sự.

M. Ng-xuân-Thái có bằng Sơ-học trợ-giáo phụ tá tại Thái-nguyên nay được bổ tập-sự.

M. Cao-hữu-Tạo có bằng Tiểu-học tây (B. E.) được bổ giáo-học phụ-tá lương mỗi tháng 35 đồng.

M. Ng-ngọc-Cư, giáo-học tập-sự tại Tiên-lữ (Hưng-yên) được nghỉ giả hạn một năm kể từ ngày 1er Novembre 1923.

M. Vũ-v-Tiến, trợ-giáo tập-sự tại Phủ-lý nay tùy thuộc quan Học-chính tổng-trường bổ dụng tại trường Trung-học Albert Sarraut ở Hanoi.

M. Tạ-đức-Huyên có bằng Tiểu-học tây (B. E) cựu học-sinh tại trường Sư-phạm được bổ trợ-giáo tập-sự.

Trường Nữ-lưu học-sinh mất trộm. — Đêm 25 Octobre, kẻ trộm vào phòng ngủ các cô nữ-học-sinh lấy mất mấy cái quần áo giá ước 20 đồng.

Thăng bổ. — M. Vương-văn-Thịnh từng cứu phẩm bá hộ (9-2) chánh-tổng Tư-nhân, châu Vị-xuyên (Hà-giang) được đặc cách thăng bang-tá Hoàng-sư-phí.

Xe lửa trượt bánh. Chuyến xe lửa cuối cùng ở Lạng-sơn về chiều hôm thứ bảy, khi đi đến kilometre 11 + 800 cách ga Yên-viên non một kilometre thì cái toa chở hàng ở đằng sau bị trượt hai bánh đằng trước ra ngoài đường sắt. Ấy cũng may, thấy xe lắc lợn, hành khách xôn xao không hiểu chuyện gì thì toa may hãm ngay lại được nên toa không đổ và cũng không việc gì đến người cả. Đường sắt bị hư hỏng đến non một trăm thước, xe lửa phải hãm lại đứng ở chỗ đó một hồi lâu để cắt đứt cái toa đổ bỏ lại, thế mà về đến Hanoi cũng chậm mất hơn một giờ đồng-hồ.

Được tin cáo cấp thì tập tức nhà máy ga Hanoi đã gửi ngay máy cứu mang đồ đạc thợ thuyền sang Yên-viên ngay đêm hôm ấy, cố chữa suốt đêm để lấy đường đi cho các chuyến xe-lửa sáng hôm sau.

BÁN HẠ GIÁ

Giá bán lẻ tại Hà-nội

Thuốc STIC « PARFAITES » mỗi gói. 0p.08
Thuốc STIC « ANGLAISES » mỗi gói. . . . . 0 . 10
Thuốc STIC « ANGLAISES » (Thanh-hương) bọc vào hộp hàn kín, mỗi hộp hai mươi điếu. . . . . 0 . 20
3687

Ngạch khán-hộ. — Cô Ng-thị-Giao, nữ khán-hộ hạng tư tại Hưng-hóa (Phú-thọ) được nghỉ giả hạn một năm không lương để theo học lớp cô đỡ tại trường thuốc.

M. Đỗ-tất-Phát, khán-hộ hạng tư tại Nam-định, nay đổi đi Tuyên-quang thay M. Ng-văn-Thuận có nghị-định đổi lên trên ấy mất trước khi tới nơi.

M. Đặng-hữu-Ninh đỗ khán-hộ kỳ thi ngày 27 Janvier 1923 nay được bổ khán-hộ tập-sự tại nhà thương Hanoi.

Phát hỏa. — Chiều hôm qua, hồi 2 giờ rưỡi, tại làng Pháp-hoa sau nhà Thương chữa mắt, cách văn-chỉ vào một quãng phát hỏa. Chảy trong vòng ngót nửa giờ đồng hồ, mất 14 gian nhà lá, thiệt hại cũng khá to. Lúc đang cháy, có gió to, cho nên ngọn lửa bốc lên càng mạnh. Nhiều người chạy lại chữa hết sức và thêm có mấy ông đội Tây đi chơi qua đó cũng xông vào chữa mới tắt ngay được ngọn lửa. May những nhà xung quanh khéo biết để phòng không thì cũng ra trò tan cả rồi chứ chẳng không. Nghe đâu, nhà làm thợ đúc đồng, thôi bể vỏ ý thế nào ma cục than bắn ngay lên mái tranh, theo chiều gió mà cháy to như thế. Sở cẩm có phái hai người cảnh-sát Tây đi xuống khám hiện nhà khổ chủ và đỗ đạc bị cháy.

T.

Nạn ô-tô. — Tòa án đã ủy sở Cảnh-sát xét lại về cái nạn ô-tô ở gần trường máy bay dưới Bạch-mai ngày hôm nọ mà người bị nạn tên là Bùi-thị-Công.

Phòng khám bệnh

của quan Thầy Thuốc tây

Phố hàng Điếu nhà hòa (Rue des Pipes) số nhà 9, ở Hanoi.

Ngày nào cũng khám bệnh từ **10 giờ sáng đến 12 giờ** trưa, **trừ chủ nhật và ngày lễ.**

Phòng nuôi người bệnh, **rất sạch sẽ.** Chữa các bệnh người lớn và trẻ con. 3502

VIỆC BẮC-KỲ

HAIPHONG

Ngày giỗ trận và ngày kỷ-niệm đình-chiến. — Mười giờ sáng ngày hôm nay, ở tòa Đốc-lý đã họp hội-đồng để ấn-định chương-trình ngày giỗ trận 2 Novembre và ngày 11 Novembre năm nay.

Tại nhà hát Tây. — Tối thứ bảy đúng chín giờ, phường hát Dupuis đã bắt đầu khai-diễn một tích đặc-biệt là tích « Manon », được khán quan người Âu hoan nghênh lắm. Buổi đó các chỗ ngồi đều kín cả, thành thử những người không giữ chỗ ngồi từ trước đành phải trở về lấy làm tiếc lắm. Trong số người trở về không ấy xem ra cũng có một phần khá đông là người mình.

Đi xem hát tây, hội ý được nhiều cái thú vị tài tình, thuộc về phương-diện nào cũng lương hảo hoàn mĩ, chứ không có những sự hoang đường huyền diệu, thì thiết tưởng người mình đi xem đủ chẳng hiểu được cả cũng hiểu được nửa vậy.

Những đi xem hát tây còn một điều chưa thích cho người mình là giá chỗ ngồi khí đắt quá, hạng cùng cũng những một đồng rưỡi bạc. Giá bây giờ M. Dupuis thi-hành câu cách ngôn : « *năng nhặt chặt bị* » mà đặt riêng giá chỗ ngồi cho *ngoài* bản-xứ thì chắc buổi hát nào cũng thu được khá tiền và không đến nỗi thưa người đi xem như vụ hát năm ngoái vậy.

Tại hải-cảng. — Ba chiếc tàu binh là *Laperouse, Astrolabe* và *Octant* đã đi đạo đồ và đo nước ở ngoài vũng Hạ-long về cảng ngày thứ bảy trước.

Đánh chết vợ. — Vừa rồi ở tỉnh Kiến-an có hai vợ chồng nhà kia cãi cọ nhau rồi người chồng hung tiết lấy dao đâm vợ một nhát vào cạnh sườn chết thẳng. Người vợ lại có chửa, thành-thử nhát dao vô-tình giết hai mạng người trong giây phút. Hiện nay anh chàng can tội ngộ-sát đã phải giải sang Haiphong để kết án.

Thuyền đâm. — Mười một giờ đêm hôm thứ bảy ở sông Đào Hạ-lý có chiếc thuyền 14 13 H của M. Phạm-đình-Nở chở cát cho sở xi-măng bị đâm. Xét ra thuyền ấy đâm là vì cớ chở nặng quá, nên gặp tàu đi qua nước trán vào. May thuyền đâm ở sông ấy nên người lên được cả.

Nạn xe tay. Tám giờ tối hôm thứ sáu, một chiếc xe lay số 2619 P. P. K. ở phố Tây đi xuống phố Amiral Courbet thì đè phải một người đàn-bà đẻ là Lê-thị-Xuân, 32 tuổi, nhà ở đường Belgique. Người đàn bà khóng việc gì, đứng dậy phủi quần áo và mắng qua-loa anh phu xe mấy câu rồi đi ngay.

NAM-ĐỊNH

Hội kỷ-niệm đình-chiến. — Đến ngày 11 Novembre này là ngày hội kỷ-niệm đình-chiến.

Hội kỷ-niệm năm nay khác mọi năm là quan Đốc-lý sẽ nhân ngày hội ấy mà đặt ra một phiên chợ bắt thần cho các nhà mộ-ghẻ trong tỉnh đem đồ đạc đến mà bán hoặc bầy cho thiên-hạ xem.

Ngài đã đặt ra một hội-đồng tổ chức ngày hội và nhân thể trù tính việc dựng phiên chợ ấy. Hội-đồng sẽ xét xem trong những nghề ấy nghề nào đáng chấn hưng thì sẽ giúp cho người có nghề đem bày tại Hội-chợ và đem đi đấu-xảo nữa.

Vậy hôm 11 Novembre này sẽ thành ra một ngày hội lớn, có phường kèn các nơi về thổi cho được thêm vui.

Hội-đồng tổ-chức có những vị sau này :

MM. Chánh hội-đồng: quan Đốc-lý Grafleuil, Hội-viên : quan hai Kervella, thay mặt quan Đại-tá, Vollot, chủ nhà máy rượu, Tostel, chủ nhà máy tơ, Crayssac, quan cai-trị, Reygasse, quan phó Đốc-lý Faure, quan Lục-lộ, Michel quan Đốc-học, Bourdais, nhà máy-sợi, Baron, buôn bán, quan ấn Mai-toàn-Xuân ; MM. Lã-qui-Chấn, buôn bán, Hà-duy-Thăng, ủy-viên thành-phố, Hoàng-mộng-Lệ, tri-huyện Mỹ-lộc, Wong-Hang, A-Kiệm, Hang trưởng. Thư-ký : Ng-văn-Ích, thư-ký tòa Sứ.

Thuyền chuyển. — M. Ngô-đình-Chương, bào chế thú sai hạng tư đổi đi Bắc-ninh, đã cùng gia-quyến khởi hành hôm 26 Octobre.

Giúp người Nhật-bản. — Hôm chủ nhật vừa rồi nhà binh có tổ chức một ngày hội lấy tiền giúp người Nhật-bản.

Hôm ấy có đá bóng, thổi kèn, cùng nhiều trò vui khác.

Lại có bán chương-trình và mề-đay nữa.

Các qui-quan, các qui-phu-nhân, cùng dân thành-phố đi xem đông lắm.

(Xem tượng thể bà, mới thế thôi)

PHÒNG - THĂM - BỆNH

CỦA QUAN

Y-khoa Bác-sĩ MAURICE LOUBET

Thương thọ đệ nhất đẳng Bắc-đẩu bội-tinh, Nguyên chuyên về ngoại-khoa tại bệnh-viện Tunis, Pau, Rabat, Casablanca Port-Said Ai-cập) Hué.

Ngoại khoa, hộ-sinh, chữa mắt và các thứ bệnh lậu, bệnh giang-mai

Giờ khám bệnh : Buổi sáng : 7 giờ đến 9 giờ — chiều 14 — đến 17 —

KHÁM BỆNH : Giá 2 đồng một lần

XIN GIẤY LÊN CHƯƠNG : Giá 1 $ 50

Phòng khám bệnh tại DƯƠNG-XUÂN-LÂM, 33, ĐẤT MỚI, số 286

Mlle.

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ Kho Sách Xưa Quán Ven Đường. (Từ microfilms của Đại học Cornell)

ĐỒNG-HỒ
BEO TAY
BỌC VÀNG
Máy mã-nao,
15 chân-kính
Mặt đá kim có chất độ-quang
BẢO-HÀNH 20 NĂM
Giá..... 11 $ 50
BÁN TẠI HIỆU :
A. PERROUD (Nhà xanh)
29, Phố Paul Bert, — HANOI
2681

Savon Cadum
Savon tinh anh, như
SAVON CADUM
thì lấy làm hữu ích cho vệ-sinh da người.
Vả lại savon này tiện lắm, gì người ta dùng nó tới cùng, không bỏ chúc nào, mà lại lâu giật bằng hai cục savon thường.
Giá mỗi cục Savon Cadum là Hai quan tiền Langsa.
2 f. 00

Cần người làm việc

Cần một người Annam làm vô-tuyến-điện (Télégraphe sans fil) cho tàu « *Cochinchine* » chạy Hongkong.

Ai muốn làm cứ lại nhà Lec Wo, số 122, phố Khách, Haiphong mà thương lượng.

3702

祥和裕
YU-WO-TSEONG

VENTE EN GROS
48, Rue des Cantonnais, 48
Hanoi (Tonkin)
TÉLÉPHONE N° 286

Bản-hiệu có bán buôn các thứ vải nhiễu, hàng thứ nhiễu lắm, hàng thật tốt, giá thật rẻ
Có bán cả hàng to tiểu-bộ như thứ sa, soyelin, lĩnh, lục, hàng, quế, nến vân, và hàng Saigon như thứ, the, nến vân.
Nay mới có đủ các mùi, hồng thêm, mượn đem về mỗi mùa rộng bán. Những hàng nay bán buôn từng tấm, chứ không bán lẻ có không có mẫu gửi đi các tỉnh, vì hàng con nguyên không thể cắt được.
Quí-khách ở gần nên đến bản-hiệu mà mua, còn ở xa thì gửi thư về, bản-hiệu xin gửi contre remboursement.
Cần-bách
YU-WO-TSEONG
2910

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các quí-khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của Bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đổi được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các quí-khách rõ cho và xin các ngài từ nay để có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ :

« Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đông-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. »

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

DƯƠNG BÁ-TRẠC
ET
TĂNG-KHÁNH-LONG
dit ĐÔNG-NAM-MỸ

Dệt lãnh lụa, vải-màn, khăn mặt, đóng giầy tây, giầy ta, va-ly, làm mũ (nón), khăn xếp, ghệ mây, và buôn đủ các thứ hàng Bắc-kỳ, bán cắt và bán lẻ.

Tổng cục : Hà-nội phố hàng Bông, số 152
Phân cục : Sài-gòn đường Catinat, 10, đường Bounard, 90.
Công-sưởng tại Thái-hà-ấp.

Hàng tốt giá hạ, quí-khách chiếu cố xin cứ gửi thư về ĐÔNG-NAM-MỸ số 152, Rue du Coton, Hanoi.
2695

SÁN-NHIÊN-ĐÀI

Tối thứ hai 29 Octobre 1923
Diễn hai tích
Một tích chèo cổ — Một tích tuồng phỏ
Tích thứ nhất :
BẠCH XÀ CẦM
Tích thứ hai :
CÁT TU KHỈ BÀO
Toàn đào kép trẻ-con diễn rất khéo
Tối thứ ba 30 Octobre 1923
PHONG-TRẦN NGHĨA HIỆP
Cũng phường từ đề với tương-gia. Vướng nợ phong-trần thực xấu xa. Sống thác chẳng quên nhời gặn bó. Ân tình trọn tục vinh hoa.

Các ông chủ-nhà, các ông thầu-khoán và các ông buôn-bán !

Các ông nên xem cả các hạng sơn, chỉ có thứ này là tốt hơn cả, bền hơn cả ; vì thứ sơn STANDARD này là thật sơn tây của những tay *chuyên-môn người Đại-pháp* chế ra.

Nên hỏi giá ở « *Société Française des Couleurs et Peintures Métalliques STANDARD* », **Julien & Fortin**, số 8, đường Gia-Long, Hanoi.
2063

SÁCH LUẬT MỚI

Quan phó Bình-lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao-đẳng Đông-Pháp, mới soạn một bộ luật mới sau này :

1° QUỐC TẾ CÔNG PHÁP (Droit international public) giá. **3$00**
2° QUỐC TẾ TƯ PHÁP (Droit international privé) giá. **3$00**
3° HÀNG HẢI PHÁP LỆ (Droit maritime) giá. . . . **3$00**
4° THƯƠNG LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . . **4$00**
(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tính ngoài).

Mấy bộ sách luật này, bản-quán đã giới thiệu ở số báo ngày 25 Septembre trước.

Bộ luật mới này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả.

BÁN TẠI BẢN-QUÁN

PHỦ-LÝ

Thuyên chuyển. — Chuyến xe-lửa 10 giờ rưỡi hôm chủ-nhật, ông Cung-đình-Vận đã đăng trình tựu chức, anh em quen biết đi tiễn đông lắm, xin chúc ông cung quý-quyến thượng lộ bình an.

Thuần-Phong

Mông-tự

Thầy thuốc ta ở nước ngoài. — Ngày 18 Octobre vừa rồi, M. Đỗ-đăng-Phan làm thầy thuốc ở nhà thương Mông-tự có được một cái mề-đay vàng của sở Thương-hội tặng thưởng vì ông là một ông thầy thuốc rất cẩn mẫn mà ai cũng có lòng mến nể. Cái mề-đay ấy sở Thương-hội đem đến tặng ông tại lòa lãnh-sự thì đồng-bào ta trên này ai ai cũng vui lòng mừng ông, vì thấy người An-nam đi ngoại quốc mà được danh tiếng thì thật lấy làm vẻ vang.

T.

VIỆC KINH-ĐÔ

Hội-đồng Tư-vấn xin lập nhà hội-quán tạm ở Huế. — Vừa rồi Hội-đồng Tư-vấn Trung-kỳ, có gởi lên trình quan Khâm-sứ Trung-kỳ một bức thư để xin lập một nhà hội-quán tạm ở Huế. Bức thư ấy như sau này :

Trình quan Khâm-sứ Trung-kỳ, Huế.

Hội-đồng Tư-vấn Trung-kỳ chúng tôi xin trình quan-lớn Khâm-sứ xét cho :

Chúng tôi rất đội ơn hai Chính-phủ nhà nước đã ra cái Hội-đồng Tư-vấn ở Trung-kỳ này đến năm nay là năm thứ tư, chúng tôi vẫn rõ hiểu cái nhiệt-thành hai nhà nước muốn mở mang đường tiến-hóa mà dìu dắt dần-dần cho dân Trung-kỳ chúng tôi được mở mang thêm đường tiến-bộ vậy, nhà nước muốn soi xét cho thấu cái tình hình lợi bệnh của dân sự, cho nên dân đều thỏa tình bầu cử chúng tôi để thay mặt cho dân mà tỏ cái tình dân cho nhà nước rõ. Như thế thì Hội-đồng Tư-vấn này đối với nhà nước có cái quan-hệ liên-lạc cùng nhau, nghĩa là nhà nước đã hết lòng chiếu-cố, thì chúng tôi không thể thị thường mà không làm hết cái chức-trách mà chính-phủ đã phủ cho, nên ra dân với nước có tình thân mật như một nhà vậy.

Chúng tôi vẫn biết cái ý nhà nước mà thiết-lập ra Hội-đồng Tư-vấn đây, là mới nhất sơ hiểu lẫn cho dân-sự rõ cái chính-thể nhà nước ít nhiều, có lẽ một ngày kia dân trí được mở-mang ra thì nhà nước lại càng khoách-trương cái Hội-đồng này ra thêm giá-trị nhiều hơn nữa.

Nay chúng tôi thiết tưởng rằng Hội-đồng Tư-vấn này vẫn là một sự mới mang của nhà nước, nhưng mà cũng là một cái cơ-quan tiến-hóa của dân chúng tôi, hà rằng nhà nước chẳng ân-cần chu-đáo mà nỡ để cho cái Hội-đồng này một cách lãnh-đạm sao? trường không bao giờ có lẽ ấy.

Quan Khâm-sứ, quan lớn là một vị trọng-vọng thay mặt cho nhà nước, và lại ngài nhậm chức chánh-trị ở Bắc-kỳ đã lâu, tưởng rằng dân Bắc-kỳ cũng có nhờ một phần ân-đức ngài, nên ngày nay đã có mối tiến-bộ, có lẽ Hội-đồng Tư-vấn Bắc-kỳ cũng nhờ ngài mà ngày nay có giá-trị nhiều hơn.

Chúng tôi mong rằng ngài sẵn lòng chiếu cố cho Hội-đồng chúng tôi, mà cho chúng tôi một nhà hội quán tạm, bất thời chúng tôi tiếp được một cái chỉ dụ, nghị-định gì, thì chúng tôi có thể thông tin cho nhau biết mà đem cái ý-kiến ấy ra truyền bá cho dân ngay, và đến kỳ đại Hội-đồng thì chúng tôi đã được rõ trước các việc chúng tôi phải nghĩ đến hai ba tháng mới rõ thấu nhân tình của dân sở cầu, để khi hội thì đã sẵn sàng những ý kiến chắc chắn mà trình cho chính-phủ rõ. Và hiện nay số bạc chi tiêu thẳng hơn số bạc thu-nhập nhiều thì cũng về phần chúng tôi phải nghĩ làm sao để bổ cứu về việc ấy cũng như một phép toán-đố, vậy thì phải nghĩ xét lâu mới có thể mà tìm được món lợi để bổ vào số thu nhập cho đủ. — Được như vậy thì Hội-đồng trực-tiếp với chính phủ luôn vì như con ở gần cha mẹ thì sự cảm mến thiết-thơn, cha mẹ gần con thì sự khuyến răn để hiểu vậy.

Quan Khâm-sứ, hôm nọ chúng tôi được ngài vui lòng mà hứa qua với chúng tôi, xin ngài nhớ lại mà chiếu cố cho chúng tôi, thì chúng tôi lấy làm hân-hạnh mà cảm đội ơn quan lớn lắm.

Hội-đồng Tư-vấn Trung-kỳ.

VIỆC TRUNG-KỲ

TOURANE

Thuyên chuyển. — M. Đặng-trần-Anh thầy thuốc thi-sai đổi đi Thanh-hóa.

M. Trương-Xướng thầy thuốc thi-sai ở Huế đổi đến thay.

Giúp người bị lụt. — Về việc Bắc-kỳ xin phép quan trên mở cuộc lạc-quyên để cứu giúp đồng bào bị nạn vỡ đê mới rồi, thì nay quan trên đã chuẩn y, nhưng chỉ cho phép người Bắc quyên lẫn với nhau mà thôi.

Vậy thì người Trung-kỳ ta ai có lòng thảo xin cứ gửi thẳng số tiền lạc-quyên ra ngoài Bắc.

QUẢNG-BÌNH

Trời nào dung kẻ gian tà ! — Ở phủ Quảng-trạch có một người phu, gia-kế cùng quẫn, bất đắc-dĩ phải bỏ xứ lên Lào, kiếm việc làm ăn ở trên ấy cũng lúc-y tục-thực, chứ không lấy chi làm dư dụ, ở được mấy năm dành dụm được ít nhiều bèn trở về cố-lý hầu ta rả thêm hai người nữa cùng về với hắn, trong lúc đi đường gặp chỗ hèo lánh, hắn ta ha ngay đọc-thủ giết mất một người lột hết áo quần, lấy hết tiền bạc. Người kia thấy vậy cũng hay vậy, chẳng có tiền-lậu cho ai biết cả, bọ cũng sợ hở-hơi rằng lạnh. Thành thử việc này biệt mất tăm hơi.

May đâu lòng trời xui khiến, sở vật thám ở Huế biết được, cho thám-tử đi dò la tìn ức, thì nay đã sắp ra mành mối rõ ràng rồi. Khi nào thành án thì sẽ tục-đăng.

Rượu bổ-đào:
TONIQUE TONKINOIS
Có tờ chứng-chỉ ban khen của HOÀNG-THƯỢNG

Xin xem-xét và so-sánh cho kĩ kẻo nhầm

Theo bình tự-nhiên in ra đây, chứ không như có mấy thứ thuốc về những bình lạ, làm trò-cười cho trẻ-con và người có tri khôn thì không ai có thể tin được !

Ngày tháng 7 tháng năm, niên-hiệu Khải-định thứ ba, tên Nội-các phụng lời chỉ phê rằng :
Chiếu tàu đệ-trình của MONTÈS qui đăng, có chỉ cho một thứ rượu bổ để trong ngự dụng qua rất hay, đáng nên gia thưởng, truyền lục phê thị ghi cho qui được phòng chế-dụng để tỏ thánh-ý.
Khâm thử.

Rượu này đã kê-cứu theo thủy-thổ và tính-chất người phương Đông mà chế ra, cho nên người bản-xứ già, trẻ, đều dùng được cả ! Xưa nay chưa có ai đã dùng mà chê được ! *Giá bán rất rẻ : 2$25 một chai lớn ; từ sáu chai giờ lên sẽ trừ hoa-hồng, tùy theo nhiều ít.*

Bản-hiệu không cần phải vẽ những hình kì-dị làm lạ mắt thiên-hạ và trò-chơi cho trẻ-con, lại kể những truyện khó tin, người có kiến-thức chẳng ai tin được. Đã vậy, giá bán lại đắt quá, mà vị-tất có được công-hiệu cho tính-chất người bản-xứ.

Bào-chế MONTÈS
54, Phố Tràng-tiền, 54
HANOI
Xin xem tiếp theo ở trang thứ ba tờ báo này.

Số 89

NGỌC-KIỀU-LÊ

(Chuyện một người nữ-sĩ có tài nhà ngọc phun châu, lại giữ được giá trong tuyết sạch, đáng làm gương cho bọn quần-thoa. Xem chuyện này thì đủ biết rằng các bậc danh-nhân ở trên thế-giới từ xưa đến nay, đều bởi cái linh-ánh trong trời đất chung đúc mà nên, thợ Tạo hà có phân biệt nam-giới và nữ giới.)

NGUYỄN-BỒ-MỤC dịch thuật

Tô-hữu-bạch hỏi :

— Tại sao vậy ?

Tô ngự-sử mới đem việc *Bạch* tiểu-thư thay cha làm thơ thường các, và việc *Dương* ngự-sử cầu hôn không được mà đem lòng thù-oán, tiến-cử phải đi sứ, vân vân, nói hết đầu đuôi cho *Tô-hữu-bạch* nghe.

Tô ngự-sử lại bảo rằng :

— Lấy cái tài-hoa của con mà kết duyên cùng *Bạch* tiểu-thư thì thật là vừa đôi phải lứa. Con nhờ *Ngô* hàn-lâm làm mối đã đành, nhưng rồi ta cũng viết thư nói giúp con. Ông ta tương-gần, có tình đa nghị, tất cũng còn một chút chưa ổn.

Tô-hữu-bạch nói :

— Lại còn điều gì chưa ổn ?

Tô ngự-sử nói :

Con nay dầu có tài-hoa, nhưng chỉ là một anh học-trò xác. Ông ta vốn nhà khoa-giáp, tất lại hiềm về nỗi hàn-vi. Cứ như ý ta thiển-nghĩ, bây giờ gắn đến kỳ thi hương, học-lực con cũng đã sung-túc, để ta sai người quyền-giám lấy tên thi, nếu con đỗ được một chút thì hay lắm. Bấy giờ nhờ *Ngô* hàn-lâm làm mối, ta lại viết thư nói, mười phần thật được chắc cả mười ! công-danh đã thành, nhân-duyên lại đẹp, trước là con được mãn-nguyện, sau nữa ta cũng vui lòng, há chẳng hay lắm ru !

Tô-hữu-bạch thấy lời *Tô* ngự-sử nói cũng hợp với lời *Lư-mộng-tê*, khác nào như người đang giấc chiêm bao mà sực tỉnh dậy, liền nói :

— Mấy lời nghiêm-huấn, con xin vâng theo.

HỒI THỨ XV

Lại nói chuyện *Tô* ngự-sử bàn-định với *Tô-hữu-bạch*, rồi sai người nhà tiến Kinh quyền-giám để lấy tên thi cho *Tô-hữu-bạch*. Người nhà quan ngự-sử, làm việc gì chẳng mau, chưa bao lâu thì *Tô-hữu-bạch* đã được tên ứng-thi.

Lại cách mấy hôm sau nữa, *Tô* ngự-sử bảo *Tô-hữu-bạch* rằng :

— Ta bận nhiều việc quan, con ở đây tất cũng buồn-nào khó chịu, không xem được sách. Nếu con đã có chỉ cầu công-danh, chi bằng tiến Kinh, tìm một nơi tĩnh-mịch để lấy chỗ xem sách thì mới có ích.

Tô-hữu-bạch trong lòng đang muốn tiến Kinh để dò-la tin tức *Ngô* hàn-lâm, mới vâng vâng dạ dạ, rồi chọn ngày tốt khởi-hành. Các phủ huyện và các hương-hoạn nghe tin, lại kéo nhau đưa đò tiễn-tống, nhất là *Lý* trung-thư càng gia hậu hơn cả. Lại nhiệt-náo trong mấy ngày nữa, rồi *Tô-hữu-bạch* mới lạy từ *Tô* ngự-sử ra đi.

Bấy giờ *Tô-hữu-bạch* đã là một vị công-tử con quan Ấn đi tiến Kinh, theo hầu có *Tiểu-hi*, và mấy tên linh, ngựa xe lắp-nập, cùng với khi-trước một anh học-trò xác, chiếc thân võ-võ, thật khác nhau xa.

Đi trong mấy ngày tới Kinh, tìm một cái nhà trọ tĩnh-mịch để ở. Nhất diện vào lập giám, nhất diện đi dò-la tin-tức *Ngô* hàn-lâm, không ngờ bấy giờ *Ngô* hàn-lâm đã phụng mệnh đi làm chánh chủ-khảo ở trường *Hà-quảng* rồi.

Tô-hữu-bạch có ý buồn bực, nhưng cũng không thể làm thế nào được, đành phải nhớ lời *Lư-mộng-tê* dặn mà yên tâm đọc sách, để chờ kỳ thi.

Thời giờ thấm-thoát, chẳng bao lâu đã tới kỳ thi hương, *Tô-hữu-bạch* đỗ thứ 2.

Tô ngự-sử nghe tin, xiết bao mừng rỡ, liền viết thư sai người gởi cho *Tô-hữu-bạch*, bảo nên tìm một nơi tĩnh-mịch xem sách, để chờ mùa xuân năm sau thi hội, hễ đỗ tiến-sĩ bấy giờ sẽ về vinh-qui bái-tổ một thể, khỏi phải đi lại thêm phiền.

Tô-hữu-bạch thi đỗ rồi, đã toan quay về *Kim-lăng*, vì tiếp được thư *Tô* ngự-sử, mà *Ngô* hàn-lâm đi chấm trường cũng chưa về. Vả đỗ được một cái cử-nhân cũng chưa đủ mà chuyển lòng *Bạch* thị-lang kén rể. Bất-đắc-dĩ đành phải ở đấy xem sách để đợi kỳ thi hội năm sau.

Đến kỳ thi hội, *Tô-hữu-bạch* lại theo lệ vào trường ứng thi. Khi nên trời cũng chiều người, đỗ thứ 13 sau vào đình thi, đỗ Nhị-giáp đệ-nhất danh, được tuyển bổ vào tòa hàn-lâm.

Chỉ vì kỳ thi hương ở *Thuận-thiên* năm trước có con quan tể-tướng *Trần-tuân* là *Trần-anh* và con *Vương-văn-hữu* là *Vương-luân* đều thi không đỗ, cho nên hai người đem lòng thù-oán, đăng sớ hặc quan chủ-khảo là *Lưu-nghiêm* duyệt quyển không tinh, xin phải trọng phạt.

May có quan thiếu-bảo *Cao-cốc* tâu bày, vua *Cảnh-thái* hoàng-đế biết chuyện, mới không bắt tội, nhưng nể mặt quan tể-tướng, cũng giáng chỉ đặc-cách cho *Trần-anh* và *Vương-luân* đỗ cử-nhân, được vào thi hội, mà chủ-khảo *Lưu-nghiêm* lại đi phân-khảo.

Bấy giờ quyển thi của *Tô-hữu-bạch* lại chính tay *Lưu-nghiêm* chấm và lấy đỗ cao, đến khi điện-thí, lại trúng Nhị-giáp đệ-nhị danh, được tuyển bổ vào chức hàn-lâm, quan tể-tướng vốn thù *Lưu-nghiêm*, mới bảo Lại-bộ bổ *Tô-hữu-bạch* đi làm tri-phủ *Hàng-châu* ở *Triết-giang*.

Tô-hữu-bạch thấy đường đi *Triết-giang*, tất phải đi qua *Kim-lăng*, có thể nhân tiện vào cầu-hôn *Bạch* thị-lang được thì xiết bao mừng-rỡ, không lấy làm lạ, chỉ chờ *Tô* ngự-sử về Kinh phúc mệnh thì cáo-từ rồi khởi-hành. Không ngờ *Tô* ngự sử chưa về mà *Ngô* hàn-lâm lại về trước.

Tô-hữu-bạch biết được tin ấy vội-vàng sai người cầm danh-thiết đến xin vào bái-kiến. *Ngô* hàn-lâm xem đăng-khoa lục thấy tên *Tô-hữu-bạch* đỗ, lấy làm mừng-rỡ, nhưng lại thấy quán ở *Hà-nam* thì vẫn tưởng là một người nào khác trùng tên trùng họ. Hôm ấy cầm xem danh-thiếp, thấy chữ đề đồng hương, lại lấy làm ngạc-nhiên, vội-vàng đứng dậy ra nghênh-tiếp.

Khi ra tới nơi, trông thấy *Tô-hữu-bạch* quả-nhiên là một chàng thiếu-niên đẹp đẽ mai-hoa năm trước thì cũng mừng lòng rằng đời mai xanh nay xem người tuấn-tú không sai. *Ngô* hàn-lâm vui cười, mời *Tô-hữu-bạch* vào ngồi, *Tô-hữu-bạch* dâi *Ngô* hàn-lâm là bậc tiền-bối, sụp lạy làm lễ bái-kiến.

Ngô hàn-lâm hỏi rằng :

— Năm trước khi tiễn-huynh hạ-cố đến chơi, có nói chuyện cho tôi biết rằng niên-khế về chốn thương-thôn xem sách để đợi kỳ nam-thi không hiểu có sao bây giờ lại thành ra lấy quán ở *Hà-nam*.

Tô-hữu-bạch kính-ngạc mà rằng :

— Kẻ văn-sinh này không may cha mẹ đều mất sớm cả, chiếc thân võ-võ, làm gì có anh em. Tư khi bị truất tên thi tôi liền phiêm-du, may gặp gia-thúc, gia-thúc nhân hiếm-hoi, mới nuôi làm con, ma đổi quán ở *Hà-nam* vậy.

Ngô hàn-lâm hỏi :

— Lệnh-thúc có phải tức là quan ngự-sử *Tô Phương-hồi* đó không ?

(Còn nữa)

SỞ BINH-LƯƠNG COI CÁC ĐẠO BINH THUỘC-ĐỊA
Phòng Phó binh-lương thứ ba
Hanoi

Yết-thị gọi đấu giá

Đến ngày 10 Novembre 1923, hồi 10 giờ sáng, tại phòng Phó Binh-lương thứ ba sẽ nhận giấy đấu giá, chia ra từng lô như sau này :

1· Giấy trắng từng rame và các thứ cần dùng cho phòng giấy,

2· Những giấy in và sổ sách, cần dùng cho sở Binh-lương trong năm 1924.

Tiền ký-quĩ tạm mỗi lô là: 30$00

Muốn hỏi hay điều gì về việc thầu này thì đến tại phòng Phó Binh-lương, thứ ba đường Cửa-bắc (Boulevard Carnot).

Hanoi, ngày 29 Octobre 1923.
Quan Phó Binh-lương coi phòng
Phó Binh-lương thứ ba,
3066 Ký tên : LIPPMANN.

Hàng tốt giá rẻ

Hàng-đào hiệu LƯƠNG-THÔNG-HING!
Hai mươi năm lẻ, tiếng lừng gần xa.
Đồ vàng, đồ bạc, đồ ngà,
Kim cương bảo thạch cũng là chân-châu,
Của sang vật lạ thiếu đâu,
Kiểu làm lại sẵn thợ Tàu thợ Nam.
Hồng-kông thêm thợ Tàu sang,
Thợ làm cẩn thận giá hàng phải chăng,

LƯƠNG-THÔNG-HING.
Bijoutier,
41, Rue de la Soie, 41
HANOI

Nhà Bản-đồ « TÂM-TÂM » Hà-nội, ở phố hàng Trống. Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bản từ tâm giờ sáng.

Minh tạ lương y

Tôi phải bệnh chỉ ngót 18 năm, mỗi khi đại-tiện đau đớn khó nhọc, sau được Monsieur A. Chi chủ nhà máy giêm, Hanoi giới-thiệu tôi đến chữa tại nhà M. Tchuong-Quay-Lam, 26, phố hàng Đường, Hanoi, là người đã chữa khỏi ông ta vừa xong, sau tôi đến chữa trong 3 tuần lễ là khỏi hẳn, những ngày đang chữa có thể làm lụng, đi lại, được như thường không đau không sót. Chiếu-đại thỏa khả-đáng.

Vậy tôi xin có mấy lời cảm tạ lương-y và giới-thiệu lương-y cùng các nhà mắc phải bệnh ấy.

LƯƠNG-VÔ-SUNE
Chủ-hiệu Đông-xương-Long
Đại cơ-khí xuất-hàng Hanoi
N° 65, Phố hàng Bè, N° 65.

Dùng thuốc phải cẩn-thận mới được!

Rượu bổ-đào : TONIQUE TONKINOIS

Đã mười mấy năm nay Bản-hiệu giao-thiệp với người bản-xứ đã nhiều lắm, và đã được lòng qui-khách tín-cẩn là bởi sự thực-thà ngay-thẳng. Tưởng nay cũng nên nhắc lại để các ngài so-sánh và suy-xét thì sẽ biết rõ hơn sự thực-thà của Bản-hiệu. Thứ rượu bổ-đào của Bản-hiệu, người bản-xứ đều biết tiếng là một vị thuốc rất rẻ tiền và rất quí để trị các chứng bệnh như : **kém ăn-ngủ, mỏi-mệt, còm-yếu, hay chóng mặt nhức đầu, đau xương đau mình**, lại rất là bổ sức cho đàn-bà đẻ, người ốm mới khỏe, người già-yếu sức lực kém có thể khỏe lại như khi trẻ, con nít từ 10 tuổi sẽ được mau lớn! Vì thế thứ rượu này đã được vô-số tờ chứng-chỉ là công-hiệu.

Giá bán **2$25** một chai lớn, từ sáu chai trở lên sẽ trừ hoa-hồng.

Hiệu Bào-chế MONTÈS, 54, phố Trèng-tiền, Hanoi.

ATOPHAN-CRUET

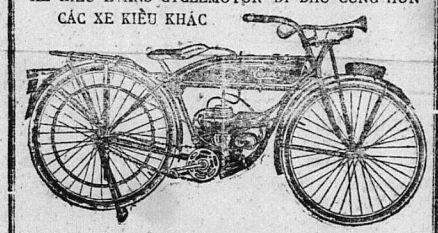
THUỐC ATOPHAN-CRUET
là một vị tinh bào không có pha chế nhiều món
Mỗi hoàn 0,50 cs (uống từ 3 đến 5 hoàn trong 24 giờ)
TRỪ CÁC BỆNH ĐAU LẶT-LÉO VÀ GÂN-CỐT
THUỐC PHÁP — Trừ tại: 6, Rue du Pont-de-la-Baie, PARIS — Ở PHÁP QUỐC LẤM
Cũng có bán tại: Pharm. M. CHASSAGNE, Pharm.-Ingénieur, L. BOUCHERON, Pharm. và các hiệu bào chế khác.

MỚI SANG

Chục xe cao-xu — Vòng bánh — Nan-hoa — Vải lợp mui đủ các mùi

SOCIÉTÉ FRANÇAISE DE TRANSPORTS
Pousse-Pousse Saigonnais
7, Boulevard Bobillot, Hanoi
2049

XE KIỂU EVANS CYCLEMOTOR ĐI ĐẦU CŨNG HƠN CÁC XE KIỂU KHÁC

Cuộc thi chạy bằng một lít dầu xăng ở Choisy-le-Roy. Được đứng đầu. Chiếm khôi thế-giới về việc chạy được 81 km 524 mà mất có một lít dầu xăng.

Đại-biểu bán xe này về hạt Đông-pháp : Giovannelli, 45 phố Maréchal Joffre, Hà-nội.
3082

CỬA HÀNG MẪN-KHÁNH

Kính trình các Ngài,

Tôi mới mở một cửa hàng thợ may và khâu giầy tại đây, hiệu là MẪN-KHÁNH. Vậy có vài hàng bộc-bạch cùng các ngài trong công thương giới giúp tôi trong lúc sơ đầu bỡ ngỡ, ngõ hầu cạnh tranh với người ngoại trong chốn thương trường, cho vẻ vang cảnh Hồng chòi Lạc ở nước người; hoặc may quần áo tây, ta; hoặc giầy hàng nội-hóa cho ăn hoa-hồng; hoặc muốn cần đến thứ hàng gì hay hỏi-han sự gì ở đây, xin việt thơ tôi biết. Tôi xin hết lòng hoan nghênh và cảm tạ.

MẪN KHÁNH, *Tailleur et Cordonnier*
Fori-Bayard, Kouang-Tchéou-Wan, Chine.
2088

LÒ RƯỢU HOMMEL

Vô-danh công-ty, vốn có 1.000.000 quan tiền tây
Tổng-cục số 110, Phố hàng Trống Hanoi

Rượu bia thượng hạng theo cách vệ-sinh

Cả thùng ngâm nước đá sẵn
Đóng chai lớn
Đóng chai nhỏ

RƯỢU BIA HOMMEL

ĐẠI-BIỂU :
Ở tỉnh Haiphong là ông Denis Frères
Ở tỉnh Yunnan là ông Hock-Guine-Seng

Hạng rất ngon và giá hạ hơn cả.
Ai muốn đặt hàng thì cứ gửi thơ đến Lò rượu Hommel, Vô-danh công-ty ở Hanoi, phố hàng Trống, số 110.
2048

KIM-CƯƠNG XIÊM

Bản-hiệu mới về một ít KIM-CƯƠNG XIÊM để làm mặt-nhẫn và hoa-tai, thật-sáng và nhánh lắm chẳng kém gì kim-cương tây. Qui-khách nên đến chọn mau kẻo hết mất cơ-hội, vì thứ này cũng hiếm, không thường có, đem đi làm quà mấy đám cưới thì rất qui, thật là sang-trọng.

Kỳ tàu này mới sang

Laine complets et pardessus, imperméable cùng các thứ hàng to lụa Tây-Nam rất mới. Giá bán phải chăng.

Xin hỏi : **Hiệu NAM-THỊNH**
Soieries — 6 Rue des Cantonnais — Hanoi

Đồng-hồ đeo tay hạ giá

Mỗi cái **1$00**

Thưa các quý khách, những đồng-hồ đeo tay của bản-hiệu vì giá bạc nào 8 quan nếu chẳng tôi xin hớt giá mỗi cái 1$00, nếu chiếu giá không hớt thời xin biếu cái kính giọng vàng cả hộp xin xem như sau này :

Đồng hồ đeo tay chữa tôi thấy giá			giá trước	8$40	nay	4$40
—	id	—	cỏ kim-ty	—	6 00	—	3 00
—	id	—	kim thép và kim vàng	—	4 80	—	2 80
—	id	—	vuông thực xinh	—	8 20	—	4 20

Hễ các quý-khách chiếu cố cho 2 cái mà không hớt giá, chiếu giá trước thời xin kính tặng 1 cái kính giọng vàng đời mới và 1 cái hộp kính aluminium và cả tiền nước nữa. Xin chiếu cố cho.

TONG-YUNE-TAI
2049 *49, Phố hàng Ngang, HANOI*

GRANDS MAGASINS RÉUNIS

RUE PAUL BERT, HANOI

Từ mồng một cho đến mồng mười tháng một tây

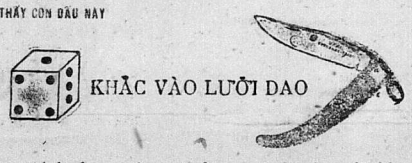
Sổ sách tính xong

Bán Xon

Xin xem giấy khai hàng cùng chỗ bầy hàng

TÉLÉPHONE N°199

CÔ THẤY CON DÂU NÀY

KHẮC VÀO LƯỠI DAO

thì mới là hạng tốt, mà dùng nó thì thực là bền.

PACHOD Frères & Cie LYON
2050

THUỐC DRAGÉES RABUTEAU
(hiệu đầu nai)

Đã năm mươi năm nay, nhiều người cũng đã biết nước có chất sắt là một thứ bổ ích cho họ, nên họ hết chiều mà nung những đanh sắt cho đỏ rồi bỏ ngâm vào bình đựng nước. Như thế thì nước ấy không bổ ích gì cả, vì nếu người ta muốn cho thuốc với sắt mà ngấm vào trong thân thể được thì tất phải chế tạo ra cũng giống như nguyên chất của thứ ăn mới được. Chính một ông đại danh-y là quan Bác sỹ Rabuteau ở Ba-lê, ngài đã tìm ra cái lợi của sắt mà chế lẫn với thuốc để ngấm vào thân thể, là thuốc *Dragées Rabuteau* (hiệu đầu nai) thực là công hiệu lạ lùng.

Chỉ dùng vài lọ, đỏ da thắm thịt, sức lực mạnh mẽ, khỏe mạnh tạ làng, trong mình khoan khoái.

Ăn uống dễ tiêu và lại khỏe mạnh như thường.

Ở các hàng bào chế to đều có bán cả.
2.86

LAXO SODYL

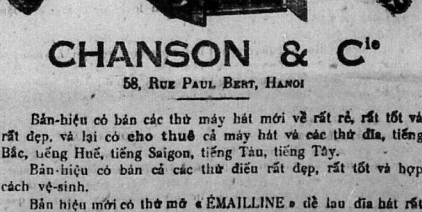
Một thứ bột gặp chất muối của loài quả thì xủi bọt lên.
Là thứ thuốc nhuận tràng rất tốt,
Thứ thuốc tẩy rất dễ dùng.
Trừ bệnh táo cùng các chứng khác vì bệnh táo sinh ra một cách rất chóng, như nhức đầu, đau gan, đau vị, đau ruột, bệnh trĩ, đau đầu ruột, bệnh trệ, nhọt lở, vân vân.
Thứ thuốc này hiệu nhất, rẻ nhất.

Giá tiền : 1$25 một lọ 10 hay 15 liều

Về phần Đông-pháp có gởi bán tại :

Hiệu Bào chế E. CHASSAGNE

50, phố Paul-Bert, Hanoi

CHANSON & Cie

58, RUE PAUL BERT, HANOI

Bản-hiệu có bán các thứ máy hát mới về rất rẻ, rất tốt và rất đẹp, và lại có cho thuê cả máy hát và các thứ đĩa, tiếng Bắc, tiếng Huế, tiếng Saigon, tiếng Tàu, tiếng Tây.

Bản-hiệu có bán cả các thứ điếu rất đẹp, rất tốt và hợp cách vệ-sinh.

Bản hiệu mới có thứ mỡ « ÉMAILLINE » để lau đĩa hát rất tốt mỗi ống là 0$40. *Nay kính cáo.*

Do Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Huỳnh Chiếu Đẳng chủ "Kho Sách Xưa Quán Ven Đường". (Từ microfilms của Đại học Cornell)